# MAGYAR FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK A NEMZETKÖZI FENNTARTHATÓSÁGI RANGSOROKBAN

**PROF DR BERÁCS JÓZSEF AZ MTA DOKTORA**[1]
Professzor Emeritus
*Budapesti Corvinus Egyetem*
https://doi.org/10.33031/ZRFS.2026.4.2

**Az elmúlt évtizedben a magyar kormányzat ösztönözte az egyetemeket a piacosítás (marketization), a globális versenyképesség, a fokozottabb önfinanszírozás és a vállalkozói orientáció irányába. Jelen tanulmány a hazai egyetemek fenntarthatósági kérdéseinek előtérbe kerülésétől kezdve, nemzetközi tapasztalatokat és rangsorokat elemezve arra a következtetésre jut, hogy miután a felsőoktatásban tanulók többsége a fiatal, Z generációhoz tartozik, ezért joggal vélelmezhetjük, hogy azok az egyetemek, amelyek reagálnak a kor fentarthatósági, társadalmi felelősségvállalási kihívására és a diákság elvárásaira, joggal számíthatnak az intézményük iránti érdeklődés növekedésére is.**
**Kulcsszavak:** felsőoktatás, rangsor, társadalmi marketing
JEL: I20, L30, M31

## 1. BEVEZETÉS

Egy évtizeddel ezelőtt a Budapesti Corvinus Egyetem Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja empirikus kutatást végzett a felsőoktatási intézmények küldetésének változásáról és kiterjesztéséről (Hrubos, 2012)[1] arra a következtetésre jutott, hogy a harmadik misszió (például a regionális felelősségvállalás, kulturális szolgáltatások stb.) jelentősebbé vált, de a fenntartható fejlődés és a környezetvédelem a 64 felsőoktatási intézményből csak 4 intézmény küldetésében jelent meg (Bander, 2012)[2]. Egyidejűleg azonban a versenyképesség meghatározó tényezőjévé kezdett válni az export piacorientáció (Berács, 2012)[3]. Az elmúlt évtizedben a magyar kormányzat ösztönözte az egyetemeket a piacosítás (marketization), a globális versenyképesség, a fokozottabb önfinanszírozás és a vállalkozói orientáció irányába. Az ún. modellváltás az elmúlt 5 évben felerősítette ezt a tendenciát. Egy korábbi előadásban arra a kutatási kérdésre kerestem a választ, hogy a piacorientáció és a marketing, menedzsment gondolkodás térnyerése a magyar felsőoktatásban milyen hatással van az intézmények küldetésére, víziójára és fenntarthatósági céljaira? (Berács, 2024b)[4].

1 jozsef.beracs@uni-corvinus.hu ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6897-4504

Jelen tanulmány erre támaszkodva, a marketing tudomány jobb világot teremteni akaró irányzatát is tükrözve, a hazai egyetemek nemzetközi fenntarthatósági rangsorokban elért helyezéseire koncentrál.

A marketing tudomány legjelentősebb lapjában, a Journal of Marketingben már megalakulásától (1934-től) kezdve fontos szerepet játszott a társadalmi problémák, mint például az elszegényesedés iránti érzékenység. A társadalmi marketing megjelenése az 1970-es években, Philip Kotler nevéhez kapcsolódóan is, egy külön gondolkodási iskolát is létrehozott, amely később a macromarketing irányzatban, és folyóiratban is materializálódott. A világban felerősödő problémák, háborúk, járványok vezettek a kapitalizmus kritikák felelevenedéséhez és ebben a marketingtudomány is élen jár, közöttük Philip Kotler a tudományterület élő klasszikusa (Kotler 2015[5], Berács 2024a[6]). Az ENSZ által 2015-ben megfogalmazott 17 fenntarthatósági célkitűzés, amely 2030-ig nézett előre, megindította a marketing tudósok gondolkodását is (Bolton, 2022)[7]. Egyfajta paradigmaváltásnak vagyunk a szemtanúi a szakirodalomban, ahol a marketinget, mint a kapitalizmus szolgáló leányát, a profit hajszolását segítő funkcióval szemben, már a jobb világ létrehozását, a társadalmi célok megvalósítását szolgáló funkcióként állítják a középpontba. Transzformatív marketingről beszélnek, ahol a piacot nem követni, hanem alakítani kell és ahol a fogyasztói érdek követése a fenntarthatóságon keresztül valósul meg. (Sheth-Parvatíyar, 2021[8]; Bolton, 2022). Másik oldalról, a fenntarthatóság holisztikus magyarázatában (Veresné-Somosi – Sikos, 2024)[9] megjelenik a fogyasztók értéktudatos magatartása (Nagy, 2024)[10]. Ezt az értéktudatos magatartást képviselik egyre inkább a Z generációba tartozó egyetemi hallgatók és ennek következtében is elvárt, hogy az egyetemek vezetése reagáljon erre a kihívásra.

## 2. ELMÉLETI MEGFONTOLÁSOK

2024. évi közgazdasági Nobel-emlékdíj kitüntetettjei a gyarmatosítás sok évszázados történetének elemzése alapján is bizonyították, hogy a társadalmi intézmények milyen fontos szerepet játszottak abban, hogy egyes országok sikeresek lettek, prosperáltak, míg mások inkább visszafejlődtek. A sajtótájékoztató szerint: „A közgazdaságtudomány 2024. évi díjnyertesei – Daron Acemoglu, Simon Johnson és James Robinson – bizonyították a társadalmi intézmények jelentőségét az országok fellendülésében, jólétében A lakosságot kizsákmányoló, gyenge jogrenddel és intézményekkel rendelkező társadalmak nem hoznak létre növekedést, sem jó irányú változást. A díjazottok kutatásai segítenek megérteni, hogy miért.”[11]
Az illiberális, populista rendszerek, mint a 16 évig uralkodó Orbán rendszer, vállaltan követte a Kornai János által is leírt és Acemoglu és társai által már 2013-ban pontosan jellemzett autokratikus berendezkedést. Ebben a rendszerben is megjelennek a valós társadalmi igények, miként a környezetvédelem, a fenntarthatóság és az Európai Unióhoz tartozóan, elvárások is megfogalmazódnak, hogy stratégiák is készüljenek. Így született meg a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia (2013)[12] amely 188 oldalon tárgyalta a Magyarország Alaptörvényéből levezetett feladatokat a 2012-2024-es időszakra. A kormány előkészítette a 2025-2036-ig szóló Nemzeti

Fenntartható Fejlődési Keretstratégia tervezetét, de a kritikák hatására az országgyűlés nem tárgyalta. A demokratikus rendszerekben virágoznak az ilyen nemzeti politikák, viszont a hibrid, autoriter rendszerekben, mint Magyarország, a zöld célok inkább a retorika szintjén jelennek meg, a rendszer foglya a járadékvadászatnak (Éltető-Ricz, 2024)[13]. A keretstratégiában szereplő négy fenntarthatósági erőforrás (emberi, társadalmi, természeti és gazdasági), valamint az ENSZ 17 fentarthatóság fejlesztési célkitűzés (SDG) alakulását a Központi Statisztikai Hivatal kétévente, 132 indikátor segítségével monitorozza. Ebben szerepel az oktatás és a felsőoktatás is. Magyarország az Európai Unió fenntarthatósági rangsorának a középmezőnyében, a 17. helyen áll. A Közép- és Kelet-Európai régióban hazánk teljesítménye átlag feletti (KSH, 2025)[14].
Mivel a fenntarthatóság általános társadalmi kihívás, ezért valamilyen formában mindenki, minden intézmény, így az egyetem is szükségszerűen szembesül a feladattal. A szakirodalom sok oldalról vizsgálja a kérdéskört. A felsőoktatás és a felsőoktatás kutatásának jövőjét firtató tanulmányukban Brennan és Teichler (2008)[15] már közel két évtizede abból indult ki, hogy a „tudásgazdaság" mellett az egyetemnek a társadalmi igazságosság, összetartozás és tisztesség helyszínévé is kell válnia. A European Science Foundation által finanszírozott nagyszabású kutatásukban, a témaköröket összegezve, viszont még nem merült fel a „fenntarthatóság", mint önálló fogalom. Három évvel később, a Felsőoktatás Politika (Higher Education Policy) lapban megjelent cikkében viszont Leal (2011)[16] amellett érvel, hogy a felsőoktatásnak jelentős szerepe van a fenntartható fejlődés megvalósításában.
Más kutatók viszont már 2000-ben létrehozták a fenntarthatóságot és a felsőoktatást közvetlenül összekapcsoló tudományos fórumként az „International Journal of Sustainability in Higher Education" lapot. Ennek már a 15. számában olyan kérdéseket vizsgálnak, hogy az egyetemi üzleti programok tantervébe miként lehet integrálni a fenntarthatóságot, és ezt a New Hampshire Egyetem esettanulmánya alapján teszik (Barber és szerzőtársai, 2014)[17].

Az egyetemi fenntarthatóság kérdése a hazai szakirodalomban is viszonylag korán megjelent és talán nem véletlen, hogy a Szegedi Tudományegyetem kutatói az elsők között számoltak be a környezeti fenntarthatóság különböző megközelítéseiről és az SZTE gyakorlatáról (Málovics és szerzőtársai, 2016)[18]. A gazdasági globalizáció és a fenntarthatóság témája már az Educatio lapban is teret kap (Losoncz, 2022)[19]. Az elmúlt néhány évben megnőtt az érdeklődés a témakör iránt, de már nem csupán a fenntarthatóság belső tartalma okán, hanem sokkal inkább a globális versenyben játszott szerepe következtében. A világ 100 vezető üzleti iskolájának kommunikációját vizsgálva (Csillag és szerzőtársai, 2023)[20] arra a megállapításra jutnak, hogy az iskolák fele még figyelmen kívül hagyja a fenntarthatóság témáját. A másik feléről viszont azt a sejtést fogalmazzák meg, hogy nem feltétlenül „őszinte" a kommunikáció, azaz a motivációjuk a neoliberális gazdasági iskola tanításain nyugszik, ezért a fenntarthatóság gazdasági aspektusait hangsúlyozzák.

A magyar egyetemek küldetés nyilatkozatait a honlapok alapján, empirikusan vizsgálva Bander, (2012) arra a következtetésre jutott, hogy az *oktatást* kivétel nélkül

mindenki belefoglalta a küldetésébe, viszont a *kutatást* illetően, ahogy várható is volt, a főiskoláknál kevésbé volt hangsúlyos, mint az egyetemeknél. A témánk szempontjából releváns fenntarthatóság viszont a felsőoktatási intézmények *harmadik missziójának* dimenziói között, de ott is közvetetten jelent meg. Bander Katalin a szakirodalom alapján a harmadik dimenziót a következő három csoportba sorolta:

I. Folyamatos tanulás megvalósítása.
   A folyamatos tanulás célja megjelenik-e?
   Posztgraduális képzés, felnőttképzés, távoktatás, levelező képzés
II. Technológiatranszfer, innováció, oktatási és kutatási célú partnerség felsőoktatási intézményekkel, munkaerő-piaci szereplőkkel.
III. Társadalmi felelősségvállalás, szolgáltatások
   Hallgatók/dolgozók iránti felelősségvállalás
   *A szűkebb/tágabb környezettel kapcsolatos felelősségvállalás*
      *Kulturális szolgáltatások*
      *Regionális elkötelezettség*
      *Környezetvédelem*
      *Szociális misszió*

A szűkebb/tágabb környezettel kapcsolatos társadalmi felelősségvállalás négy alkategóriájának a 64 felsőoktatási intézményben való megjelenését az 1. táblázat mutatja be.

***1. sz táblázat:***

A szűkebb/tágabb környezettel kapcsolatos társadalmi felelősségvállalás megjelenése a küldetésben 2011-ben (intézmények száma)

| Felsőoktatási intézmények | Kulturális szolgáltatások | Regionális elkötelezettség | Környezetvédelem | Szociális misszió |
|---|---|---|---|---|
| Főiskolák (41) | 24 | 14 | 3 | 7 |
| Egyetemek (23) | 18 | 14 | 1 | 4 |
| Együtt (64) | 42 | 28 | 4 | 11 |
| Klasszikus egyetemek (N=4) | 4 | 4 | 0 | 2 |

***Forrás:*** Saját szerkesztés, Bander (2012), 91-92. oldal alapján

A 64 felsőoktatási intézményből 2011-ben 41 volt főiskola és 23 egyetem. Az egyetemek a kulturális szolgáltatásokat és a regionális elkötelezettséget a főiskoláknál nagyobb arányban jelenítették meg a küldetésükben, míg a szociális misszió közel azonos (alacsony) arányban szerepelt. A környezetvédelem viszont csak 4 intézménynél jelent meg explicit módon is a küldetésben. Azt gondolhattuk volna, hogy ezek a nagy, klasszikus egyetemek, mint az ELTE, DE, PTE és SZTE. Ezzel szemben azt találtuk, hogy a négy nagy magyar egyetem egyike sem szerepeltette akkoriban a környezetvédelmet a küldetésében. Ugyanakkor megfigyelhető volt, hogy a globális verseny hatására is, a 21. század elején sorra jelentek meg a felsőoktatási rangsorok. Ezeket először lebecsülték az intézményvezetők, de miután a benne szereplők egyre inkább hivatkoztak rájuk a marketing kommunikációjukban, ezért egyre több intézmény kezdte rangsoroltatni magát (Fábri: 2011)[21].

A rangsorkészítést illetően felmerült kritikák ellenére, már az évszázad második évtizedének végére ezek a rangsorok alkalmasakká váltak arra, hogy országokat, akár országcsoportokat is összehasonlíthassunk. Számunkra kiemelkedő fontosságú a Kelet- Közép- Európai régió országainak a helyzete, hiszen hasonló helyzetből indultunk. Temesi (2018)[22] úgy találta, hogy 11 KKE ország között Magyarország az első három országba sorolódott, Csehországtól és Lengyelországtól egy kissé lemaradva. A nyugati országokat reprezentáló Ausztriához képest viszont még jelentős lemaradásban vagyunk. A lemaradás elsősorban a nemzetköziesedés és Magyarország esetén erőteljesebben a kutatás-fejlesztés területén jelentkezett. Az elemzés alapjául szolgáló hat rangsor a következő volt:

QS Quacquarelli Symonds
THE-WUR Times Higher Education World University Rankings
CWUR Center for World University Rankings
ARWU Academic Ranking of World Universities, Shanghai Ranking
Leiden Leiden Ranking
NTU National Taiwan University Ranking

Ezek a legismertebb rangsorok abban különböznek, hogy más és más indikátorokat mérnek. Áttekintve ezeket az indikátorokat, azt látjuk, hogy a fenntarthatóság egyikben sem szerepel. A szakirodalomban és a világban megfigyelhető változások, a fenntarthatóság markáns megjelenése alapján ez meglepő. De érthetővé válik, ha felismerjük, hogy nem volt logikus a meglévő rangsorok kritériumai közé felvenni a fenntarthatóságot és ezzel felrúgni a korábbi rendszer logikáját, De az igény megvolt rá és a piacra betört egy korábban ismeretlen intézmény az Universitas Indonesia. A következő alfejezetben vele és a megjelenő új fenntarthatósági rangsorokkal foglalkozunk.

## 3. A MAGYAR EGYETEMEK A FENNTARTHATÓSÁG NEMZETKÖZI RANGSORAIBAN

Az egyetemi rangsorok készítése már több évtizedre tekint vissza (Fábri, 2010). Az ellentétes megítélések ellenére ma már megkerülhetetlenek a piaci versenyképesség megítélésében, marketing szempontból pedig mindig is fontos jellemzői voltak a piaci pozícionálásnak. Egy rangsor alapján egyrészt nem lehet reálisan megítélni az intézményeket, másrészt az egyetemek adottságai is különböznek, így jogosan merül fel az az igény, hogy – a kategória törvénye alapján – a különböző egyetemi klaszterek más-más rangsorokat helyezzenek előtérbe. A marketing un. vastörvényei között előkelő helyen szerepel a *kategória törvénye*, miszerint, ha nem tudsz valamilyen termék/szolgáltatás piacán az első lenni, akkor találj ki egy új kategóriát, ahol első lehetsz.

Ez a felismerés is vezethette az Universitas Indonesia egyetem munkatársait, amikor 2010-ben felmérték, hogy már hat intézmény is készít egyetemi rangsorokat, ahol hetedikként megjelenni nem kecsegtet sok sikerrel. Viszont a divatossá/aktuálissá váló fenntarthatósági témakörrel, a zöld egyetemmel senki sem foglalkozik, jóllehet már zöld pártok is alakultak a világban. Kidolgoztak egy hat indikátorcsoportból

álló rendszert (Infrastruktúra és létesítmény, energia és klímaváltozás, hulladékgazdálkodás, vízgazdálkodás, közlekedés, oktatás és kutatás), majd megismertették vele az egyetemeket, akik pályázhattak a rangsorban való részvételre. Az első, 2010-ben publikált rangsorba *(UI-GreenMetric*) 95 intézmény került, és egy nagyon rangos USA egyetem, a University of California Berkeley foglalta el az első helyet. Ez nagyon jó jelzés volt azok számára, akik még csak ismerkedtek a rangsorral, azt mérlegelték, hogy bekapcsolódjanak-e a versenybe. Magyar részről egy egyetem, az SZTE szerepelt egyedül a listában, az 54. helyet elfoglalva. A lista felét az ázsiai egyetemek adták.

Marketingstratégiai szempontból az Universitas Indonesia egyfajta gerilla háborút folytatott, nem frontálisan támadott, hanem a nagy rangsorkészítő intézményeket megkerülve egy nem lefedett piaci résbe hatolt be. A rangsorkészítés is piaci termék, azaz a rangsor révén a rangsorkészítő intézmény is hírnevet szerez magának, miként a Jiao Tong Egyetem hírneve is nőtt az ARWU megjelentetése után. Ugyanakkor a nagy versenytársak sem tétlenkednek és csak idő kérdése, hogy mikor lépnek. A Times szerkesztőség 2019-ben látta elérkezettnek az időt, hogy egy új termékkel belépjen a piacra. Addigra viszont az UI GreenMetric már 780 egyetemet rangsorolt, köztük 8 magyar egyetemet, azaz kihasználta azt a 9 évet, amikor monopol helyzetben volt a piacon.

Az ENSZ fenntarthatósági fejlesztési célkitűzései (SDG 2015-2030) bekerültek a köznapi beszédbe, a tudományos diskurzusba (Bolton, 2022) és mint láttuk Magyarország esetében, az országok nemzeti fenntarthatósági stratégiájába is (KSH, 2025). Logikus volt, hogy az új rangsor a *THE Impact Ranking*, ezt vette figyelembe és ez alapján kezdte rangsorolni az egyetemeket. Úgy reklámozta magát, hogy ez az első olyan rangsor, amely bizonyítékok alapján méri az egyetemek hatását a társadalomra. Már az első évben 467 egyetem rangsoroltatta magát, köztük volt ismét a Szegedi Tudományegyetem és a Semmelweis Egyetem a 101-200 közé rangsorolva. Itt ugyanis az első 100 után már csak 100 fős csoportokat képeznek. Az első helyet az új-zélandi University of Auckland foglalta el, a második helyre a kanadai McMaster Egyetem került.

A tudományos munka alapján történő egyéni és egyetemi értékelésben az elmúlt évtizedben piacvezetővé vált a Quacquarelli Symonds (QS). Erre is alapozva indította el 2023-ban 3 tényezőre kiterjedően a fenntarthatósági rangsorát *(QS-WUR-Sustainability*). A három tényező/indikátor csoport a következő, (zárójelben a súlyozás százalékával): környezeti hatás (45 %), társadalmi hatás (45 %) és kormányzás (10 %). Már az első felhívásra 700 intézmény csatlakozott a programhoz, köztük három magyar egyetem: BME (341-360), SZTE (381-400) és az ELTE (601+). Egy évvel később a rangsorolt egyetemek száma megduplázódott

A bemutatott három fenntarthatósággal kapcsolatos, globális egyetemi rangsorban szereplő magyar egyetemeket láthatjuk a 2. táblázatban. Mindhárom rangsorban masszívan jelen vannak a magyar egyetemek, de értelemszerűen a top 100-ba, illet-

ve a top 200-ba csak az indonéz egyetem által menedzselt rangsorban van esélyünk bekerülni. Mindenütt a nagy klasszikus egyetemi klaszterbe tartozó négy egyetem (Hrubos, 2012) foglalja el az első két helyet. Egy-egy kanadai és ausztrál egyetemet leszámítva, a globális rangsorok első három helyén európai egyetemeket fedezhetünk fel.

***2. sz. táblázat:***
Magyar egyetemek a nemzetközi fenntarthatósági rangsorokban
és az első három helyezett világszinten

| **THE Impact Ranking (SDG) 2024 (N=1963) 6. évi kiadás** | | **UI Green Metric WUR 2023 (N=1183) 12. évi kiadás** | | **QS-WUR Sustainability Ranking 2024 (N=1395) 2. évi kiadás** | |
|---|---|---|---|---|---|
| Piacra lépés: 2019 | | Piacra lépés: 2010 | | Piacra lépés: 2023 | |
| Helyezés | Egyetem | Helyezés | Egyetem | Helyezés | Egyetem |
| 301-400 | **DE** | 23. | **PTE** | 259. | **ELTE** |
| 301-400 | **SZTE** | 77. | **SZTE** | 259. | **SZTE** |
| 401-600 | **ELTE** | 130. | **SOE** | 372. | **DE** |
| 601-800 | **MATE** | 340. | **DE** | 485. | **BME** |
| 601-800 | **SZE** | 348. | **SE** | 651. | **PTE** |
| 801-1 000 | **SOE** | 368. | **ELTE** | 901-920 | **SZE** |
| 1 001-1 500 | BGE | 583. | **PE** | 1 201+ | **MATE** |
| 1 001-1 500 | EKKE | 750. | **BCE** | | |
| 1 001-1 500 | NJE | 785. | BGE | | |
| 1 001-1 500 | **PE** | 870. | EKKE | | |
| | | 1 099 | **ME** | | |
| | | 1 161 | NYE | | |
| A világrangsorok első három helyezettje | | | | | |
| Ország | Egyetem | Ország | Egyetem | Ország | Egyetem |
| 1.Ausztrália | Western Sidney University | 1.Hollandia | Wageningen University | 1.Kanada | University of Toronto |
| 2.Egyesült Királyság | University of Manchester | 2.Egyesült Királyság | Nottingham Trent University | 2.Svédország | Lund University |
| 2.Ausztrália | University of Tasmánia | 3.Németország | Umwelt Campus Birkenfeld | 3.Egyesült Királyság | University College London |

***Forrás:*** Saját szerkesztés, a megadott rangsorok alapján. https://www.timeshighereducation.com/impactrankings#!/length/25/locations/HUN/sort_by/rank/sort_order/asc , https://greenmetric.ui.ac.id/rankings/overall-rankings-2023 https://www.topuniversities.com/sustainability-rankings?region=Europe&countries=hu (Letöltve: 2024. október 23. és 2026. október 3.)[23]

A világon első és a legtöbb egyetemet számláló UI GreenMetric fenntarthatósági egyetemi rangsor készítője, az Universitas Indonesia már a 17. évfolyamát/kiadását jelentette be 2026. szeptember 24-én Azerbajdzsánban. Rekord számú 110 országból

2016 intézmény rangsoroltatta magát, tartotta fontosnak, hogy mérje ezt a teljesítményét. A korábban említett hat indikátor mellett ez évben egy új téma is megjelent az értékelésben: „Fenntartható kampuszok fejlődése a kormányzás, a digitalizáció és az integrált teljesítmény révén". Az nem meglepő, hogy a rangsort készítő egyetem országában, Indonéziában ismét az első lett, a világon viszont a 17. A rangsort továbbra is a holland Wageningen Egyetem vezeti. A 2010-ben még első University of California Berkeley már nem szerepel a listán. A mindössze 14 intézményből álló USA egyetemi rangsort a University of California Davis vezeti, a világrangsorban a 7. helyet elfoglalva. Az Egyesült Királyságot két egyetem képviseli, a Nottingham Trent University az előkelő 5. helyre pozícionálta magát. Ausztriából továbbra is egyetlen egyetem sem szerepel a rangsorban. A magyar egyetemi rangsort (3. táblázat) a PTE vezeti és az első három helyen szereplő intézmény (SZTE, SOE) világszinten a legjobb 100 közé tartozik.

***3. sz táblázat:***
Az UI GreenMetric fenntarthatósági egyetemi rangsor magyar listája 2026-ban

| Hazai helyezés | Intézmény neve | Globális rangsor | Elért pontszám |
|---|---|---|---|
| 1. | PTE | 26. | 9 225 |
| 2. | SZTE | 34. | 9 092,5 |
| 3. | SOE | 78. | 8 805 |
| 4. | ELTE | 399. | 7 365 |
| 5. | PE | 446. | 7 200 |
| 6. | SE | 453. | 7 182,5 |
| 7. | BCE | 470. | 7 137,5 |
| 8. | DE | 562. | 6 787,5 |
| 9. | EKKE | 634. | 6 650 |
| 10. | OE | 1 130. | 5 235 |
| 11. | ME | 1 335. | 4 550 |
| 12. | BGE | 1 618. | 3 460 |
| 13. | METU | 1 727. | 2 950 |
| 14. | NYE | 1 935. | 1 850 |
| 15. | PPKE | 1 995. | 1 182,5 |

***Forrás:*** https://uigreenmetric.com/rankings/university/overall-rankings-2026
Letöltve 2026. október 3.

A magyar egyetemek számára az intézményfejlesztési tervek elkészítésének korábbi kormányzati útmutatójában is szerepelt, hogy foglalkozzanak az EU irányelvei alapján is a fenntarthatósággal. Ezt erősítette a KEKVA egyetemek kuratóriumainak az a politikája, hogy az egyetemek megjelenjenek nemzetközi rangsorokban. A top 100 bűvöletében élők számára ez a rangsor igazi „csemege", hiszen három egyetemünk is megjelent a top 100-ban. A rangsorolt 15 magyar egyetem között előkelő helyen szerepel a négy nagy klasszikus egyetem (rendre PTE, SZTE, ELTE és DE),

de a korábbi főiskolák (BGE, METU, NYE) számára is fontos a témakör. A nagy egyetemek közül csak a BME hiányzik a listáról, akik egyedül 2017-ben szerepeltek rajta. A Budapesti Metropolitan Egyetem számára viszont ez biztosítja egyedül a nemzetközi láthatóságot, ezért 2019-től az intézményi stratégia központi elemévé vált a fenntarthatóság és rangsorban való szereplés. A másik két rangsorban azonban nem szerepelnek. A sikerük titka, hogy a témakörre érzékeny hallgatói innovációra építenek, az érintettek széles körét bevonva, és a fenntarthatóságot a tantervekbe is igyekeznek beépíteni (Szigeti és szerzőtársai, 2025)[24].

A 4. táblázatban viszont a 2023-as esztendő alapján azt demonstráljuk, hogy az ENSZ 17 fenntarthatósági célkitűzése alapján képzett általános rangsor helyezés (2. táblázat) mögött milyen részletes egyetemi kiválóság húzódik meg. Az első helyen szereplő Debreceni Egyetem a 8., 3., és a 4. SDG célkitűzésben mutatta a legjobb teljesítményt. A második helyen szereplő ELTE az „egyenlőtlenségek felszámolása" (10. SDG cél), a „béke, igazság és erős intézmények (16. SDG cél) után a DE mintájára a „minőségi oktatást" (4. SDG cél) műveli magas szinten. A táblázat további sorainak az elemzése alapján is felimerhetővé válnak azok az egyetemi képességek, amelyek alkalmassá tesznek egy-egy intézményt a SDG célok megvalósítására. Nem véletlen, hogy a MATE az „éhezés felszámolás" (2. SDG célt), a Semmelweis Egyetem az „egészség és jólét" (3. SDG célt) tekinti a hozzá legközelebb állónak, így ebben mutatnak kiválóságot is.

***4. sz. táblázat:***

A vezető hat magyar egyetem legjobb három SDG helyezése a THE Impact Ranking 2023 rangsorban (Összes rangsorolt egyetem 1591, ebből magyar 11)

| Egyetem | Általános helyezés | helyezett cél | | helyezett cél | | helyezett cél | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Cél | Megnevezés | Cél | Megnevezés | Cél | Megnevezés |
| DE | 301-400 | 8 | Tisztességes munka és gazdasági növekedés | 3 | Egészség és jólét | 4 | Minőségi oktatás |
| ELTE | 401-600 | 10 | Egyenlőtlenségek csökkentése | 16 | Béke, igazság és erős intézmények | 4 | Minőségi oktatás |
| MATE | 401-600 | 2 | Az éhezés megszüntetése | 8 | Tisztességes munka és gazdasági növekedés | 15 | Szárazföldi ökoszisztémák védelme |
| SZTE | 401-600 | 16 | Béke, igazság és erős intézmények | 8 | Tisztességes munka és gazdasági növekedés | 3 | Egészség és jólét |
| PTE | 601-800 | 5 | Nemek közötti egyenlőség | 3 | Egészség és jólét | 10 | Egyenlőtlenségek csökkentése |
| SE | 601-800 | 3 | Egészség és jólét | 5 | Nemek közötti egyenlőség | 9 | Ipar, innováció és infrastruktúra |

***Forrás:*** saját szerkesztés a honlapon elérhető rangsorok alapján.

A fenntarthatóság legtekintélyesebb rangsora, a THE Impact Ranking, 2026-ban már 116 országból 1646 egyetemet rangsorolt az ENSZ 17 SDG célkitűzései alapján. Az egyetemek számában ez visszaesés, mert a THE 2026-ban módszertani változtatást

hajtott végre, megszigorította a bejutást a listára. A megújított, tagsági alapú rendszerben 6 magyar egyetem rangsoroltatta magát és 7. tagként a Debreceni Egyetem került be a listára, még helyezés nélkül. A hat magyar egyetem rendre a helyezések sorrendjében: SZTE 301-400, PTE 401-600, MATE 401-600, ELTE 601-800, SOE 601-800, EKKE 801-1000.
A globális rangsorban az első két helyet a University of Manchester (UK) és a Griffith University (Ausztrália) foglalja el. A legtöbb egyetem, 160, Fülöp-Szigetekről származik. Általában is elmondható, hogy a fejlődő országok, amelyek jobban érintettek az SDG céljaiban, nagyobb arányban szerepelnek a THE fenntarthatósági rangsorában, mint más, standard rangsorokban.
A legújabb fenntarthatósági rangsor, a *QS-WUR-Sustainability* mutatja a legnagyobb dinamizmust, és három évvel az indulás után, 2026-ban már közel 2000 egyetemet rangsorolt. Az első három helyen nem történt változás, csak a Lund University került az első helyre, megelőzve a University of Torontot. A magyar egyetemek kedve nem lankadt és már 14 intézmény került fel a listára, a világrangsorban elfoglalt helyük alapján rendre: **332 DE, 338 SZTE, 377 ELTE,** 531 MATE, 547 BCE, 599 BME, **613 PTE**, 721 SZE, 887 OE, 918 PE, 1401-1500 BGE, 1501+ EKKE, 1501+ NJE, 1501+ ME. Az első három helyen a nagy klasszikus egyetemek sorakoznak és közülük csak az UI GreenMetric listát vezető PTE szorult a 7. helyre. A rangsor végén szereplők is tanúsítják, hogy elkötelezettek a fenntarthatóság iránt.

## 4. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A fenntarthatóság ma már áthatja az egész gazdaságot. Speciális szervezetek alakulnak, amelyek szempontokat fogalmaznak meg arra vonatkozóan, hogy egy ágazatban az érintett vállalatok miként felelnek meg a „zöld" elvárásoknak. A szálloda iparban például már évtizedes múltra tekint vissza a környezetvédelmi elvárások figyelése, mérése és intézkedések, befektetések megtérülésének ellenőrzése. Ennek ellenére, mint egy felmérés mutatja, a budapesti turistáknak csupán 10 százaléka hallott arról, hogy létezik ilyen fogalom, hogy „zöld szálloda". Ezeknek viszont 60 százaléka a Z generációt alkotó 18-25 éves korosztályhoz tartozott. Az 50 éven felüliek számára még nem volt ismerős a fogalom (Remenyik-Sikó, 2026)[25].

Miután a felsőoktatásban tanulók többsége a fiatal, Z generációhoz tartozik, ezért joggal vélelmezhetjük, hogy azok az egyetemek, amelyek reagálnak a kor kihívására és a diákság elvárásaira, azok joggal számíthatnak az intézményük iránti érdeklődés növekedésére is. Két megállapítást tehetünk a tanulmány végére.

- A **fenntarthatósággal** kapcsolatos aggodalom, mint a harmadik misszió része, a felsőoktatási intézményeket nagyobb **társadalmi felelősségvállalásra** sarkallja, függetlenül a kormányzási módszertől.
- **A rangsorolás** általában, de speciálisan **a fenntarthatóságnál**, növeli a **tudatosságot** a társadalmi felelősségvállalás terén.

Az egyetemi stratégiában megjelenő társadalmi felelősség vállalás a bolygónkért, a tágabb környezetünkért jól kommunikálható a fenntarthatósági rangsorokban való előkelő helyezés bemutatásával, másrészt a rangsorba való bejutáshoz való felké-

szülés számtalan akciótervnek lehet a kiindulópontja. A magyar egyetemek intenzív megjelenése a nemzetközi rangsorokban annak is betudható, hogy az egyetemi autonómiára való törekvés mellett megjelent az egyetemek közötti együttműködés is. Ennek szemléletes példája a 2022-ben megalakult Magyar Egyetemek Fenntarthatósági Platformja, amely széleskörű tapasztalatcserét biztosít és a tudásmegosztás színtere.

## JEGYZET

## (ENDNOTES)

[1] Hrubos I. (szerk.) (2012): Elefántcsonttoronyból világítótorony: A felsőoktatási intézmények misszióinak bővülése, átalakulása. Budapest, Aula Kiadó.

[2] Bander Katalin (2012): Vállalt küldetések az intézményi honlapok alapján. in Hrubos Ildikó, 2012 (szerk.), 72-102 oldal

[3] Berács József – Nagy Gábor (2012): Felsőoktatási intézmények export piacorientációja: elméleti modellalkotás és hipotézisek, in: Hrubos (2012, szerk.), 180-199.oldal

[4] Berács József (2024b), A felsőoktatási intézmények küldetésének változása az elmúlt évtizedben – A fenntarthatóság megjelenése. konferencia előadás, „Mérleg és kihívások – Értékteremtés – Fenntarthatóság – Digitalizáció" XIII. Nemzetközi Tudományos Konferencia, Miskolci Egyetem – Hotel Palota, Lillafüred, 2024. október 10-11.

[5] Kotler, Philip (2015), Confronting Capitalism. Real Solutions for a Troubled Economic System. Harper Collins, Leadership

[6] Berács József (2024a): Marketing a felsőoktatásban. in Kováts Gergely (2024 szerk.): Felsőoktatás-menedzsment kézikönyv, Budapesti Corvinus Egyetem, 527-560 oldal. https://doi.org/10.14267/978-963-503-964-7

[7] Bolton, Ruth N. (2022): The Convergence of Sustainability and Marketing:Transforming Marketing to Respond to a New World. Australasian Marketing Journal, 30(2), 107-112

[8] Sheth, Jagdish N. – Atul Parvatiyar (2021): Sustainable Marketing: Market-Driving, Not Market-Driven. Journal of Macromarketing, 41(1), 150-65

[9] Veresné Somosi Mariann – Sikos T. Tamás (szerk.) (2024): A fenntarthatóság holisztikus megközelítésben. Budapest, Akadémiai Kiadó.

[10] Nagy Szabolcs (2024): Az értékek környezettudatos magatartást befolyásoló hatásának elemzése. in: Veresné Somosi – Sikos (2024) (szerk.), 517-552 oldal

[11] The Prize in Economic Sciences in 2024. https://www.nobelprize.org/uploads/2024/10/press-economicsciencesprize2024.pdf

[12] Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024 (2013), Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanács, 188 oldal, https://www.nfft.hu/documents/1238941/0/Nemzeti+Fenntarthat%C3%B3+Fejl%C5%91d%C3%A9si+Keretstrat%C3%A9gia.pdf/71543d21-2076-41c6-6ad7-c036b64061f5?t=1614021373311, Letöltve: 2024. október 3.

[13] Éltető, Andrea – Judit Ricz (2024), Captured green aims: The case of Hungary. New Perspectives, 32(4), 347-367. https://doi.org/10.1177/2336825X241282600

[14] KSH (2025). A fenntartható fejlődés indikátorai. https://ksh.hu/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai/2025/ffi , Letöltve: 2026. október 3.

[15] Brennan, J., & Teichler, U. (2008). The future of higher education and of higher education research. Higher Education, 56(3), 259–264. https://doi.org/10.1007/s10734-008-9124-6

[16] Leal Filho, W., (2011). About the role of universities and their contribution to sustainable development. Higher Education Policy, 24, 427-438. https://doi.org/10.1057/hep.2011.16

[17] Barber, N., Wilson, F., Venkatachalam, V., Cleaves, S., & Garnham, J. (2014). Integrating sustainability into business curricula: University of New Hampshire case study. International Journal of Sustainability in Higher Education, 15(4), 473-493. https://doi.org/10.1108/IJSHE-06-2013-0068

[18] Málovics, Gy., Juhász, J., Hajdu, K. & Gyarmati, L. (2016). Az egyetemek környezeti fenntarthatóságának megközelítései – a Szegedi Tudományegyetem esetén keresztül. Vezetéstudomány, 47(6), 16-29. https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2016.06.02

[19] Losoncz Miklós (2022): Gazdasági globalizáció és fenntarthatóság, Educatio, 31(4) pp. 555-570.

[20] Csillag, S., Király, G., Rakovics, M., Géring, Zs. (2023). A fenntarthatóság tétova szószólói – Mit és hogyan kommunikálnak az üzleti iskolák a fenntarthatósággal kapcsolatban? Vezetéstudomány, 54(7-8), 58-76.

[21] Fábri Gy. (2010) Felsőoktatási rangsorok és az intézményi marketingkommunikáció. in: Törőcsik – Kuráth (szerk.) (2010): Egyetemi Marketing –Marketing a felsőoktatásban. Pécs, Pécsi Tudományegyetem. 233-250. oldal

[22] Temesi József (2018) Kelet-közép-európai egyetemek a nemzetközi rangsorokban. in: Kováts Gergely – Temesi József: A magyar felsőoktatás egy évtizede. 2008–2017, BCE Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja, 46-59. oldal https://unipub.lib.uni-corvinus.hu/3302/1/MF_2008-2017.pdf

[23] Megjegyzés: 1/A THE 2023-as rangsorában is 11 magyar intézmény szerepelt, közöttük a Semmelweis és a Pécsi Tudományegyetem, akik 2024-ben már nem minősítették magukat. 2/A QS Fenntarthatósági rangsorában az üzleti iskolák nem szerepelnek külön. 3/Piros szín jelzi a „klasszikus egyetemek" klaszterbe, míg kék szín jelzi a „széles profilú, de a klasszikustól eltérő szakmai összetételű egyetemek" klaszterbe sorolt egyetemeket (Hrubos, 2012).

[24] Szigeti-Csiba-Szeberényi-Sárvári-Kucsera-Holczinger (2025): Hungarian Universities in Sustainability Rankings: The Case of Budapest Metropolitan University. Polgári Szemle, 21(4-6), 133-146. https://doi.org/10.24307/psz.2025.0908

[25] Remenyik Bulcsú – Sikó B. (2026): Case Study in Hotel Management. 21. Case Study: Sustainability practices and hotel management, p. 169-178. Sárospataki Turizmusfejlesztési Tanulmányok, Zemplén Régió Fejlesztési Sorozat (ZRFS), IX. évfolyam 3. (13) szám. https://doi.org/10.33031/ZRFS.2026.3.1